

MI MLADI BORCI

STANOVSKI TEDNIK ZA SLOVENSKO DIJAŠTVO. — IZHAJA VSAK PETEK. — LETNA NAROČNINA: DIJAŠKA 16 DIN, NEDIJAŠKA 30 DIN, PODPORNNA VEČ KOT 30 DIN. POSAMEZNA ŠTEVILKA 75 PAR — UREDNIŠTVO IN UPRAVA V LJUBLJANI V STRELIŠKI ULICI 12/II. — ČEKOVNI RAČ. ŠT. 16.078.

LETO III.

LJUBLJANA, PETEK, 11. NOVEMBRA 1938.

ŠTEV. 9.

NEUTRALNEGA TISKA NI

Nevarnejše kot bojeviti nasprotni tisk je tisto brezbarvno in nevtralnno časopisje, ki samo nikoli ne pokaže svojega značaja, ker ga nima, a navadno vedno pokvari značaj bravca. Ni ne vroče ne mrzlo. Tako reč bo Gospod izpljunil, katoličani pa jo požirajo kot najtečnejšo hrano.

Če se temu tisku nasmiha dobiček, se ta tisk ojunaci in piše celo o največjih verskih skrivnostih in praznikih. Ob takih prilikah prinese zanimive stvari: koliko ljudi se je nagnetlo v cerkev ali koliko jih je šlo v procesiji, koliko žarnic so elektrotehniki uporabili za slavnostno razsvetlavo, koliko so za proščenje mesarji živine zaklali in mesa prodali, koliko so ljudje v praznikih pojedli, popili, pokadili cigaret in cigar, kako lepa je bila tiste dni vsa narava, gore in vode, drevje in polje. Ta po krivici imenovani nevtralni list je kot tisti študent, ki bi moral opisati in razložiti umetniško sliko, pa je opisal

samo okvir, a tega do poslednje črvive luknjice, na umetnino je pa pozabil. Ta tisk tudi opiše vse zunanje podrobnosti in postranske stvari, noče pa videti bistva stvari, ker je krščansko, in ga zamolči. In molk je najhujše, najuspešnejše orožje nasprotnega tiska.

Morda nikoli očitno ne napada Kristusa, ali vendar ga taji, ker o njem molči. Namesto krščanskega duha, ki vendar v njem vsi več ali manj živimo, se gibljemo, ga čutimo, namesto Kristusovega duha veje iz tega tiska vedno in povsod kramarski duh materializma.

Ta tisk v resnici ni nevtralen. Nevtralnega tiska ni. Tisk je ali koristen ali strupen. Strupen tisk je pa tem bolj nevaren, čim manj se zavedamo, da uživamo strup: tako zastruplja počasi, ali zanesljivo.

In tak je tudi tisti nevtralni tisk, ki ga morda prebiraš in podpiraš celo ti in tvoja družina.

Katoličani in katoliški tisk

Katoliški tisk je v Sloveniji na precejšnji višini, če si mislimo pod besedo »tisk« vse časopisje, ki izhaja bodisi dnevno, tedensko ali mesečno. Če pa hočemo označiti s to besedo samo dnevno časopisje, ki je danes čisto gotovo najvažnejše, ker najbolj ustvarja javno mnenje, moramo reči, da katoličani in katoliške družine niso storile svoje dolžnosti. Zdi se, kakor da je veliko katoličanov sto let prespalo.

Mnogo sicer zavednih katoličanov si kar ne upa misliti na to, da bi dnevni katoliški tisk postal vodilni in odločilni činitelj o naši domovini. Dobri poznavalci pravijo, da dajejo katoličani po svetu okrog 60% za cerkvene in verske namene, 20% za šole in dijaštvo, 15% za socialno skrbstvo, a samo 1% svojih podpor dajo za katoliški tisk.

Katoličani delamo in žrtvujemo veliko v različne namene. Toda delo in žrtve za katoliški

tisk še vedno nimajo pri nas tistega mesta, ki ga tisk po svoji važnosti za vse javno življenje zasluži.

Kakor smo prepričani, da je nujno potrebno katoliško znanstveno, karitativno in misijonsko delo, moramo biti prepričani, da je potrebno delo za katoliški tisk. Lahko bi imeli močan, vpliven, odločilen, osvojevalen tisk, če bi katoličani ne bili tako strastno brezbrizni do svojega katoliškega tiska.

Če bi hoteli zbrati vse prošnje, opomine, svara, ukaze, ki so jih že papež in škofje napisali o dolžnostih, ki jih ima vsak katoličan do katoliškega tiska, bi jih bila debela knjiga.

»Zastonj boste zidali cerkve, gradili bolnice in dobrotelne zavode, zastonj odpirali šole, zastonj bo vse drugo delo, če boste v nemar pustili — tisk!« — Pij XI.

Na Kitajskem začel izhajati prvi katol. dnevnik

Glavni urednik kitajskega dnevnika »I-š-pao«

Slovenec, misijonar p. Kerec.

Eden najpomembnejših dogodkov za katoličane na vsem Kitajskem je ustanovitev katoliškega dnevnika, čigar propagandno številko smo že dobili v Evropo. Za nas je ta dogodek pomemben ne samo zato, ker je s tem dnevnikom katoliška Cerkev na Kitajskem pridobila novo in izredno važno orodje, ampak tudi zato, ker je glavni urednik novega dnevnika slovenski misijonar p. Kerec.

Kako je prišlo do kitajskega katoliškega dnevnika?

Nankinški škof msgr. Jupin je bil letos na daljšem propagandnem potovanju za Kitajsko v Evropi in Ameriki. Na tem svojem potovanju je v juniju obiskal tudi Ljubljano. Ko se je vrnil domov, so bili Japonci že zasedli njegovo škofijsko mesto Nanking, kamor se seveda ni mogel in ni smel več vrniti. Zato je odšel msgr. Jupin v Hankov, kjer so mu katoličani začeli prigovarjati, naj zopet začne izdajati list. Pred kitajsko-japonsko vojno je namreč škof v Tjencinu izdajal mesečnik z naslovom »I-š-pao«, ki je bil zelo znan po svetu. Škof se je res odločil, da začne stari »I-š-pao« zopet izdajati, toda ne več kot mesečnik, ampak kot dnevnik.

Za izdajo dnevnika se je škof obrnil na misijonsko salezijansko postajo v Junanfuju in prosil slovenskega misijonarja p. Kereca, naj on prevzame izdajanje lista.

Prve priprave

Misijonar p. Kerec je ponudbo kljub svoji zaposlenosti takoj sprejel, ker je vedel, kakšnega velikega pomena bo ta list za katolicizem.

Ime listu je določeno že po starem mesečniku »I-š-pao«. Dobešedno v kitajskem slogu prevedeni naslov pomeni »koristiti — svetu — časopis«. Uredništvo in tiskarna novega časopisa, salezijanska hiša v Junanfuju, je sprejela pod svojo streho že osem kitajskih časnikarjev, ki so takoj začeli z vsemi pripravami za list.

G. Kerec je odšel že sredi septembra v Hongkong, za katerega

takrat še nihče ni pričakoval, da bo tako kmalu padel v roke Japoncem, po izučene delavce in stroje. Tiskanje kitajskega lista ni tako enostavno, kot tiskanje evropskih listov, kajti kitajski črkopis ima najmanj 4000 znakov, ki pomenijo vsak svojo besedo.

Maršal Čangkajšek, ki je velik prijatelj škofa Jupina, je obljubil novemu dnevniku vso moralno pomoč. Del denarja je dal škof Jupin, drugo se pa še zbira.

Edini kitajski katoliški dnevnik

Novi »I-š-pao« je seveda edini kitajski katoliški dnevnik. Brati ga bodo mogli po vsej Kitajski, kolikor je še ni pod Japonci, ker je tiskana Kitajščina umljiva za vsa narečja.

Namen dnevnika je, vzgajati in voditi katoličane. Kitajska katoliška in poganska javnost naj bi našla v tem listu jasna katoliška načela za reševanje vseh tekočih javnih vprašanj. Novi dnevnik je torej za Kitajsko izredno važen.

Propagandna številka

V Evropo smo tudi že dobili prvo propagandno številko novega dnevnika na štirih straneh. Naslov je po našem pojmovanju na zadnji strani ob robu, na vrhu pa je datum. Brati ga začneš na zadnji strani v zadnji koloni zgoraj. Na štirih straneh kitajskega tiska je veliko več vsebine kot pri našem tisku, ker eno kitajsko znamenje pomeni celo besedo.

Brez tiska ni nič

Novi kitajski katoliški dnevnik, ki je začel izhajati v času, ko preživlja Kitajsko svoje najtežje dneve, je nova priča, kako pomemben in neobhodno potreben je katoličanom katoliški tisk. Brez tiska danes nobeno gibanje ne more naprej. Žrtve, ki jih katoličani doprinešajo za tisk, so neizogibno potrebne.

Novemu kitajskemu katoliškemu dnevniku in možem, ki so se s tako požrtvovalnostjo lotili težke naloge, želimo, da bi jim v težkih urah pomagal Bog s svojim blagoslovom.

KJE SE POGUBLJA MLADINA

Na centralnih opazovalnih zavodih v Mollu ali Saint-Servais — les Namu za mladino, ki je nagnjena k zločinstvu, so izdelali zanimivo statistiko. Na podlagi opazovanj v teh zavodih so po procentih ugotovili, v koliko razni činitelji pospešujejo zločinstvo med mladino.

Od 100 dečkov jih je podleglo slabim vplivom:

	ulice	čtiva	kina	plesa
1930.	63	21	53	18
1935.	46	10	20	7
1936.	36	11	31	6

Povprečno letno	48,3	14	34,6	10,3
-----------------	------	----	------	------

Glede deklet so številke te-le:

	Ulica	čtivo	kino	ples
1930.	55	5	40	23
1935.	72	4	31	29
1936.	63	11	21	37

Povprečno letno:	63,3	6,6	30,6	29,6
------------------	------	-----	------	------

Pripomniti je, da je včasih delovalo na eno žrtev po več teh činiteljev obenem.

V AMERIKI

Pred kratkim je v Los Angeles izšel nov časopis »Catholic Theatre Workshop«. Prva številka je prinesla poziv vsem katoliškim dramatikom, naj svojo snov jemljejo iz področja socialnega delovanja in naj obdelavajo osnovne misli papeških okrožnic. »Kakor so nekoč igre misterijev razlagale ljudstvu nauk Cerkev«, pravi Francis Langford, zastopnik krščanskih delavcev, »tako mu moramo mi danes v drami nazorno predvajati zahteve krščanskega socialnega nauka. Ker je težišče časa v gospodarskem vprašanju, moramo tudi v umetnosti ozna-

njati načela Cerkev o tem vprašanju.«

Organizacija »The Catholic Dramatic Movement«, ki že 15 let obstoji v vseh škofijah Združenih držav, je priredila na univerzi Marquette (Milwaukee) poletni tečaj o dramski umetnosti. V dvanajstih skupinah so obravnavali različna vprašanja, ki se nanašajo na obnovo religiozne drame in na praktično poživitev verskih dram v posameznih župnijah.

V zadnjem času se je to gibanje bavilo z izobrazbo katoliških igralcev in gledaliških ravnateljev. Razine katoliške univerze so priredile v ta namen posebne tečaje.

Občni zbor „Danice“

V torek 8. novembra se je v Akademskem domu vršil redni občni zbor največjega katoliškega akademskega društva »Danice«. Akademsko dijaštvo je z zanimanjem pričakovalo tega občnega zbora, ker je bilo znano, da je na zadnjem občnem zboru bila mnogim članom protipravno odvzeta volilna pravica zato, da je prišel odbor v roke skupini, ki v resnici ni imela večine, tako zvani »tretji skupini«.

V resnici je pri torkovem občnem zboru bila glasna debata o neveljavnosti zadnjih volitev. Dalje se je tudi očitalo odboru, da proti jasnim določbam društvenih pravil še dozdaj ni sklical izrednega občnega zbora, ki ga je veliko število članov že v preteklem maju zahtevalo.

Debata se je dolgo zavlekla. Končno je občni zbor izrekel sklep, da ne sprejme predloga preglednikov, po katerem naj bi odbor dobil za svoje delo razrešnico s pohvalo. Občni zbor je sklenil z večino glasov, da se odboru razrešnica ne da in da bo odbor dajal za svoje delo odgovor pred razsodiščem.

Pri volitvah je bila predložena samo ena lista skupine, ki je bila doslej v opoziciji in katera pred nekaj meseci ni mogla prodreti, dasi je imela večino, to pa zato, ker je takratni odbor z nasilnim postopanjem velikemu številu članov odvzel volilno pravico in na tak način pogazil temeljne pravice članov.

Skupina, ki je imela doslej odbor v rokah, sploh ni vložila kandidatske liste; več jih je izjavilo, da iz »Da-

nice« izstopajo. Morali so pač spoznati, da večine v društvu ne more več držati.

Tovariši, ki so na zadnjem občnem zboru prevzeli vodstvo »Danice«, so ponovno izjavili, da obžalujejo sklep, ki ga je storila izstopajoča skupina. Poudarili so, da ta njihov korak pravi katoliški skupnosti ne bo prav nič koristil.

Če pomislimo na to, kdaj so se začela naspotstva v društvu tako ostriti, dobimo, da je nastala nezdrava ostrina v medsebojnih odnosih prav tedaj, ko se je prej vođeča skupina skušala nasilno vzdržati na vodstvu. Jasen sklep, kam vodi v akademskih društvih neupoštevanje osnovnih demokratskih pravic. Nihče, ki hoče v naših društvenih ustvarjajočega dela, ne more soglašati z metodami, ki niso samo nedemokratske, ampak izrazito protipravne.

Vendar so tovariši, ki so izstopili, sami izjavili, da nas ne ločijo nikakava verska naspotstva. Prepričani smo, da bodo kljub izstopu iz skupnega društva, ohranili z nami ostalimi še naprej ono skupnost, ki nas je doslej vezala, da smo bili vsaj na zunaj ena skupina, skupina katoliških akademikov. Upamo, da bo prej ali slej med nami zopet zavladala prava edinost, ki si jo vsi tako želimo.

Domovina in Cerkev vas potrebuje in kliče ta vašo mladost. Od vas pričakujeta, da boste od starejših sprejeli dediščino iz preteklosti, da jo obogatite in spet izročite naprej.

LORD HALIFAX O MISIJONARJIH

Lepo priznanje je dal misijonarjem bivši podkralj in sedanji angleški zunanji minister lord Halifax. Dejal je: »Ko sem bil podkralj, sem mogel gledati misijonarje pri njihovem delu. Naučil sem se ceniti tako sadove njihovega dela na nrvnem in socialnem polju, kakor tudi njihovega duha, ki jim daje moč za to delo. Med parijski in gobavci, med divjimi rodovi v džunglah, v vročih mestih in v oddaljenih hribovih sem videl može in žene, ki so živeli življenje samozataje s tem namenom, da bi uresničili poslanstvo tistega, ki je nekoč hodil okrog in dobrote delil.«

KRIŽ V JAVNIH POSLOPJIH

Na Holandskem se je pred kratkim začelo gibanje, ki hoče doseči, da se v javnih poslopih zopet namesti križ. Tu in tam je gibanje že doseglo uspehe: tako so na pr. že obesili križ v sejni dvorani mesta Wouw. Obenem je sklenil mestni svet v tem kraju, da bo v bodoče začel vse seje z molitvijo.

Priporočamo

aktualno razpravo:

DR. ALOJZIJ ODAR,

KATOLIČANI
IN RAZNE VERE

Fantovska knjižnica - zv. 20.

Strani 92. Cena 7 din.

Za naše naročnike — pri po-
verjenikih din 5.50

Ladjo velikanko vodi sv. Krištof

Zadnjič so v New Yorku štrajkali kapitani in mornarji na vlačilcih, ki velike prekoceanske parnike vlačijo v pristan. Znano je, da ladje velikanke ne morejo pristajati same, ker bi lahko en sam napačen obrat povzročil velikansko škodo na ladji sami ali pa tudi na pristaniških napravah. In če bi se kaj takega pripetilo »Queen Mary«, ki ima 80.000 registrskih ton, si lahko mislimo, kakšne bi bile posledice.

Ker so bili prejšnji pomoli v newyorškem pristanišču za ladje, kot so »Normandie« in »Queen Mary« premajhni, so zgradili na reki Hudson nasproti 42. ceste nove velikanske pomole, kjer bi torej »Queen Mary« mogla pristati. A mornarji na vlačilcih so štrajkali. Ali naj čaka ladja sredi Hudsona na konec stavke, da jo potegnejo v varen pristan? Župan La Guardia je stavkujoče nagovarjal, naj grede na delo. A tudi beseda očeta župana ni nič pomagala. Tedaj se je poveljnik

»Queen Mary« R. B. Irving odločil, da poskusi nekaj, kar še nihče nikdar ni poskušal.

Ko je ladja zadnjič priplula v New York, so opregli vanjo kar 12 vlačilcev, ki so jo v 34 minutah potegnili varno v pristan. Kako se bo velikanka zdaj sama skobacala na svoje mesto? Vsi so sodili, da je to nemogoče. In vendar je kapitan Ir-

ving s poveljniškega mostu tako siljajno vodil velikanko, da je natančno v 34 minutah stala ob pomolu.

To je bila senzacija za New York in za potnike, ki so lahko stopili na suho zemljo. Mnogo odličnih osebnosti je prišlo poveljniku čestitat. Ko so ga vprašali, kako je mogel narediti nekaj tako negotovega, drznega in nevarnega, jim je odgovoril: »Ves ta čas sem držal v rokah svetinjo s podobo sv. Krištofa in svetnik mi je res pomagal.«

Organizacija je pogoj življenja!

Pij XI.

Mnogi vedno ponavljajo: »Slabi časi so dandanes!« Naj vendar vsakdo skuša biti dober, potem bodo tudi časi dobri.
(Su. Avguštin)

Tom Playfair

»Tiho, ne tako glasno! Hočem reči, da se ne sme ne govoriti, ne smejati se ali delati kakih drugih znamenj. Ste razumeli?«

»Da, toda...«

»Dosti je, zdaj le spite! Če imate kakšno pripombo, jo bom poslušal jutri zjutraj.«

»Nezaslišano!« se je zgražal Tom pod odejo. »Niti zagovarjati se človek ne sme!«

Dve minuti za tem se je potopil v spanje brez sanj.

SESTO POGAVJE

Green in Tom tekmujeta v teku.

Klenk... klenk... klenk... klenk... klenk...

»Ali gori?« zavpije Tom in se napol dvigne iz postelje.

Pater Middleton je na vso moč zvonil z velikim, jeklenim zvoncem.

Tom je pogledal okrog sebe: starejši fantje, ki so bili že vajeni zvonca, so mirno vstali in se napravljali.

»Zame je to prezgodaj!« si misli Tom.

In ko se je prepričal, da grozoviti zvonec ne ropota več, je zlezal spet pod odejo.

Bil je v prijetnem polsnu, ko ga nenadoma vzbudi teža neke roke.

»Playfair, ali ste slišali zvonec?«

»Če sem ga slišal? Oh! Pa še kako! Kakšen ropot! Pa ne vznemirjajte se, gospod prefekt, jaz bom z lahkoto zopet zaspal.«

Tom ni končal svojega stavka. Naenkrat je nekaj zagrmelo in Tom se je znašel na tleh, odeja in žimnica pa na njem.

»Zakaj ste me pa...«

Toda prefekt je bil že daleč v stran.

»Če že prvi dan tako ravnaš s tabo, kaj bo šele potem? Obupno!«

Dečki so imeli pol ure časa za napravljanje. Nato je prišla maša, nato učenje in zajtrk.

Ob devetih se je začela »schola brevis«: vsak profesor je naslovil nekaj besed na svoje učence in jim nakazal naloge.

Tom je bil iznenaden, da, zaprepalčen, ko je videl, da njegov profesor ni nihče drugi kakor pater Middleton. Ko ga je pa nekaj trenutkov poslušal, si je dejal, da se bo morda stvar kako zasukala.

»Schola brevis« je trajala le eno uro, ves ostali čas je bil prost.

Po kosilu je Harry predstavil Tomu enega izmed svojih tovarišev.

»Tom, tu je moj prijatelj Vili Ruthers; kmalu se bosta dobro razumela.«

Vili in Tom sta si podala roko in nekaj mrmrala, kakor: »Me veseli, da...« itd.

»En bonbon?« vpraša Tom.

Bonbon je bil sprejet in novo prijateljstvo je s tem dobilo trdno podlago.

»Ali poznaš okolico?« vpraša Vili.

»Ne Harry, treba bo poiskati moj klobuk, ki sem ga izgubil v Pawnee Creeku.«

Dobili so dovoljenje za izhod in kmalu našli klobuk, ki je bil skoraj do polovice pogreznjen v blato. Nazaj grede je Harry organiziral pohod v »modri park«. »Madri park« je bil gojencem zavoda Svete Marije zelo priljubljen kraj. Raztezal se je okrog zavoda in bil zasenčen od visokih borov.

Slučaj je hotel, da je bil tisti dan v »modrem parku« samo Green s tremi tovariši, ki so bili narejeni po njegovi podobi in sličnosti.

Green je že od daleč opazil svojega sovražnika:

»Glej, glej, večerajšnji junak! Pridi sem, mladi državljani, da si bova poravnala dolgove.«

»Tom!« je šepetal Harry, »rešimo se, oni trije nama ne bodo pustili, da bi te branila.«

»Ne bom bežal, ako ne bom prisiljen.«

In šel je ravno naprej. Hotel je prekoračiti nevarno točko, kakor da ne bi bilo nič posebnega. Toda Green mu je zastavil pot.

»Kam greš?«

»V zavod. In tvoja noga?«

»Bil se boš z mano, strahopetec!« je odgovoril Green, rdeč od jeze vsled te opazke.

»Jaz se nočem biti.«

»Požvižgam se na tvoj 'nočem'. Pazi, jaz te bom že naučil, noreca se delati iz starejših. Torej pa skušaj zbežati!«

»Zakaj pa?«

In Tom je švignil kot blisk v smeri proti Pawnee Creeku.

(Dalje prihodnjič.)

KA na Madagaskarju

Cerkev ni družba, v kateri bi bili laiki samo brezoblična masa. Cerkev potrebuje dela laikov, da bo krščanski duh zopet prevzel vse socialne plasti, vse stanove v gospodarskih in inteligenčnih poklicih. Če so te organizacije zaenkrat še malo razvite in če so mladinske organizacije še v začetkih, ne gre teh organizacij, tudi v misijonskih deželah ne, podcenjevati. Njihovo delo je veliko in velika njih odgovornost.

Na Madagaskarju vsepovsod ustanavljajo žosistovski in dijaške organizacije, katerih namen je, »svoje brate znova pokristjaniti.«

Gibanje je zajelo z malimi izjemami skoro vso dijaško mladino. Celotno protestante so potegnili za seboj. Saj pride vse prav: Dober zgled, krščanska ljubezen, smisel za žrtve, humor in prijaznost. Protestanti in katoličani radi obiskujejo dom, kjer je med drugim dobra izrazito katoliška knjižnica.

Na mesečni sestanek, ki obravnava dolžnosti krščanskega zdravnika, so povabljeni vsi študentje brez razlike. Poleg medicinskih predavanj, ki obravnavajo moralna vprašanja iz medicine, je poskrbljeno tudi za apologetična predavanja.

Delo, ki se v šoli začne, se mora nadaljevati v življenju, pri čemer pomagajo zlasti stanovska društva. Najstarejši poklicni organizaciji sta organizaciji kmetov in uradnikov. Druge organizacije pa rastejo sedaj. Ustanovili so tudi delavski list »Union Syndicale.« Neutrudljiv napredek katoliških delavskih organizacij je zbudil marksiste in njihov list »Echo Malgaches«, ki jih neprestano napada in jim zlasti očita, da so zanesli med delavstvo razdor.

Ena najmlajših katoliških organizacij je »Neodvisna katoliška mladina«, ki prreja predavanja, skrbi za članke v časopisju in dela propagando za dobre knjige in časopise.

Izšel je

DR. ALEŠA UŠENIČNIKA

OBRIS

SOCIALNEGA VPRAŠANJA

CENE: 10.—, 7.—, 5.— din.

KATOLIŠKI FILMSKI IGRALCI

Msgr. Cantewell, nadškof v Los Angeles je pred kratkim objavil zastopnikom tiska, da je ponosen na to, da so mnogi filmski igralci v Hollywoodu dobri katoličani. V tej zvezi je navedel naslednja imena: Spencer Tracey, Bing Crosby, John Farrow, Madeline Carrol.

Odg. urednik: Ciril Kovač (Ljubljana). Izdaja konzorcij (J. Prešeren, Ljubljana). Tiska Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale (A. Trontelj).